

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้างนี้ ได้ทำการศึกษาโดยการสอบถามแบบเจาะจงและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากระดับผู้บริหาร ได้แก่ เจ้าของกิจการหรือผู้จัดการ และระดับปฏิบัติงาน ได้แก่ สมุหบัญชีหรือเจ้าหน้าที่บัญชีหรือเจ้าหน้าที่การเงิน ของกิจการลีสซิ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีสาขาตั้งแต่ 5 สาขาขึ้นไป จากกิจการลีสซิ่ง 3 กิจการ และสังเกตวิธีการปฏิบัติงาน รวมทั้งศึกษาถึงลักษณะของการดำเนินงานของกิจการ

ในการศึกษาได้แบ่งการศึกษาดังออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แนวปฏิบัติทางการบัญชี ของกิจการลีสซิ่ง

ส่วนที่ 2 การรับรู้รายได้ของกิจการลีสซิ่ง

ส่วนที่ 3 ภาษีที่เกี่ยวข้องกับกิจการลีสซิ่ง

ในแต่ละส่วน เป็นการศึกษาถึงการนำทฤษฎี แนวคิดทางการบัญชี และรูปแบบของการจัดทำข้อมูลทางการบัญชีของกิจการลีสซิ่งที่ใช้ในปัจจุบัน และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการทางการบัญชีของกิจการ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลตัวอย่างของกิจการลีสซิ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้มีแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชีที่ถูกต้องตามควรและให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางการบัญชีที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 1 แนวปฏิบัติทางการบัญชี ของกิจการลีสซิ่ง

กิจการลีสซิ่งในปัจจุบันนี้ มักจะทำสัญญาเช่าซึ่งเป็นสัญญาเช่าทางการเงินในลักษณะเป็นการให้กู้ยืม ซึ่งเมื่อถึงวันที่สิ้นสุดตามสัญญาแล้วผู้เช่าจะตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อสินทรัพย์นั้นเป็นของตนเองก็ได้ แต่อาจจะต้องมีการประกันมูลค่าซากของสินทรัพย์ตามสัญญา เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าในการปฏิบัติงานของกิจการลีสซิ่งนี้ มักจะมีการนำการเช่าซื้อและการขายผ่อนชำระมาเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการของกิจการด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มยอดลูกค้าและรายได้ของตนเอง เพราะถ้าหากกิจการลีสซิ่งมีบริการเฉพาะทำสัญญาเช่าระยะยาวในลักษณะสัญญาเช่าทางการเงินเพียงอย่างเดียวแล้ว อาจจะทำให้มีลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการกับกิจการลีสซิ่งเป็นจำนวนไม่มาก ราย ทำให้กิจการ

อาจจะมียรายได้ในการดำเนินงานไม่มากพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก็ได้ อีกทั้งตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 29 ว่าด้วยเรื่องของสัญญาเช่าระยะยาวนั้นกำหนดไว้ว่าผู้เช่าตามสัญญาเช่านั้นจะต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น เป็นบุคคลธรรมดาไม่ได้ แต่การให้บริการในเรื่องของการเช่าซื้อและการขายผ่อนชำระนั้น มิได้มีการกำหนดว่าผู้เช่าจะต้องเป็นนิติบุคคลในการเช่านั้น จึงสามารถที่จะให้บริการแก่ผู้เช่าที่เป็นเพียงบุคคลธรรมดาได้ ไม่ต้องเน้นที่นิติบุคคล อีกทั้งยังได้กำหนดถึงคุณสมบัติของกิจการที่ให้บริการเช่าแบบลีสซิ่งไว้ว่า ต้องเป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งสำหรับธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่เองที่จะทำให้ลักษณะของกิจการเป็นธุรกิจลีสซิ่งอย่างเต็มรูปแบบ ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 29 ได้ เนื่องจากจะต้องมีการระดมเงินทุนค่อนข้างมาก ธุรกิจลีสซิ่งในจังหวัดเชียงใหม่เป็นกิจการที่มีทุนจดทะเบียนอยู่ในช่วงระหว่าง 20 – 40 ล้านบาท ในลักษณะของลีสซิ่งจะเห็นว่าในวันที่มีการตกลงซื้อขายกัน จะทำสัญญาเช่าสินทรัพย์นั้นเป็นระยะเวลายาว ไม่ได้มีเจตนาจะครอบครองสินทรัพย์ที่เช่านั้น ๆ ซึ่งโอกาสเสี่ยงของการเก็บเงินตามสัญญาเช่าระยะยาวไม่ได้จะมีค่อนข้างมาก เพราะไม่สามารถคาดหมายได้แน่นอนว่าจะสามารถเก็บเงินจากผู้เช่าได้จนตลอดอายุสัญญาเช่านั้น ดังนั้นวิธีการปฏิบัติของกิจการลีสซิ่งที่ศึกษานั้น ส่วนใหญ่มักจะกำหนดให้ผู้เช่าซื้อสินทรัพย์นั้นเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า เพื่อเลี่ยงการที่กิจการจะเก็บเงินจากลูกค้าไม่ได้ เพราะการที่กำหนดให้ลูกค้าซื้อสินทรัพย์เมื่อสิ้นสุดสัญญา จะเป็นแรงกระตุ้นให้ลูกค้ามาจ่ายเงินค้างงวด เนื่องจากความต้องการเป็นเจ้าของสินทรัพย์นั้น

กิจการลีสซิ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้ทำการศึกษานี้ มีการปฏิบัติเป็นไปตามที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดไว้ ซึ่งร้อยละ 80 ของกิจการที่ศึกษาจะเป็นให้บริการกับลูกค้าในเรื่องของสัญญาเช่าดำเนินงาน ส่วนในเรื่องของสัญญาเช่าการเงินนั้น แต่ละกิจการมิได้ให้ความสำคัญมากนัก แต่ตามลักษณะของการทำสัญญาจริง ๆ แล้ว ร้อยละ 90 ของกิจการที่ศึกษาจะเป็นสัญญาที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการทำสัญญาเช่าการเงินมากกว่าสัญญาเช่าดำเนินงาน เพราะการทำสัญญาแต่ละครั้งนั้น เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่ากรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์จะถูกโอนไปเป็นของผู้เช่า อีกทั้ง ณ วันที่ทำสัญญา จะเห็นได้ว่าความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ถูกโอนไปเป็นของผู้เช่าโดยอัตโนมัติ เมื่อทำสัญญาทันที โดยลักษณะของการทำสัญญานั้น พบว่าหากมีความเสียหายเกิดขึ้นกับสินทรัพย์นั้น ๆ ผู้เช่าจะเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้น

การบันทึกบัญชีของกิจการลีสซิ่งที่ใช้ในปัจจุบัน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ณ วันที่ทำสัญญาเช่าสินทรัพย์ กิจการลีสซิ่งจะทำการบันทึกสินทรัพย์ที่ซื้อมาเพื่อให้เช่านั้นไว้ในบัญชีสินทรัพย์ของกิจการก่อน หลังจากนั้นเมื่อทำสัญญาแล้วเสร็จก็จะทำการบันทึกลดยอดสินทรัพย์ของกิจการออก โดยจะตั้งไว้เป็นลูกหนี้ตามสัญญาเช่าพร้อมทั้งดอกเบี้ยที่ควรจะ

เกิดขึ้นไว้เป็นดอกเบี้ยที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้ แล้วจะทำการโอนกรรมสิทธิในสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่า เมื่อสิ้นสุดสัญญา นั่นคือ ทะเบียนสินทรัพย์จะยังคงอยู่ที่กิจการลีสซิ่ง จะทำการมอบทะเบียนสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่า เมื่อครบตามกำหนดสัญญาแล้วพบว่าผู้เช่ามิได้ทำผิดสัญญานั้น การบันทึกรายการ ณ วันที่ทำสัญญาเช่าภายหลังจากที่ได้บันทึกสินทรัพย์นั้นแล้ว จะทำการบันทึกรายการบัญชีที่เกิดขึ้น โดย

1.1. บันทึกบัญชีลูกหนี้ตามสัญญาเช่าด้วยจำนวนค่าเช่าต่องวดที่ต้องชำระ บวก มูลค่าซากของสินทรัพย์ที่ไม่มีการประกัน

1.2. บันทึกบัญชีดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้ ด้วยจำนวนเงินลูกหนี้ตามสัญญาเช่า หักเงินลงทุนในสินทรัพย์ด้วยราคายุติธรรมของสินทรัพย์ในวันที่ทำสัญญา

1.3. บันทึกลดยอดสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์

บันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปได้ดังนี้

เดบิต ลูกหนี้ตามสัญญาเช่า

เครดิต ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้

สินทรัพย์หรือสินค้า

2. ในวันที่ทำสัญญา กิจส่วนใหญ่จะมีการเรียกเก็บเงินมัดจำสำหรับการเช่าสินทรัพย์นั้นด้วย เพื่อเป็นหลักประกันในการเก็บเงินค่าเช่าในงวดต้น ๆ จากผู้เช่า ว่ากิจการจะสามารถเก็บเงินค่าเช่านั้นได้ โดยจะทำการคิดเป็นร้อยละของราคาทุนของสินทรัพย์ที่ได้บันทึกไว้ ซึ่งจะต้องเป็นราคาที่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้ว เงินมัดจำสำหรับการเช่าสินทรัพย์นี้จะถูกบันทึกไว้เป็นหนี้สินอื่นของกิจการจนกว่าจะถึงวันสิ้นสุดตามสัญญา

การเก็บเงินมัดจำจากการให้เช่าสินทรัพย์นี้ กิจการลีสซิ่งมีการทำสัญญาให้เช่าในลักษณะเป็นการให้กู้ยืม ดังนั้นจะถือเอาเงินมัดจำที่เก็บมาในวันที่ทำสัญญากันนั้น โอนไปเป็นส่วนหนึ่งของราคาสินทรัพย์ที่นำมาทำสัญญาเช่ากัน จะไม่มีการคืนเงินมัดจำให้ในกรณีใด ๆ เลย แต่จะนำไปหักจากยอดเงินต้นของสินทรัพย์ในวันที่ทำสัญญา

3. เมื่อถึงวันที่ครบกำหนดตามสัญญา ร้อยละ 67 ของกิจการที่ศึกษา จะทำการบันทึกรายการเมื่อได้รับเงินค่าเช่าจากลูกค้าแล้ว นั่นคือ จะมีการกำหนดวันที่ต้องชำระค่างวดตั้งแต่วันที่ทำสัญญา โดยกิจการจะกำหนดไว้ว่าให้ลูกค้ามาจ่ายได้อย่างช้าในวันที่เท่าใด ได้แก่ หากกิจการนั้นกำหนดว่าให้ชำระค่างวดทุกวันที 5 ของเดือน กิจการก็จะกำหนดว่าให้ลูกค้ามาชำระได้ช้ากว่าวันที่กำหนดได้ 5 วัน ถ้ากิจการได้รับเงิน ณ วันที่ 7 ของเดือนนั้น ๆ กิจการก็จะบันทึกรายการที่เกิดขึ้น โดย

เดบิต เงินสด

เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญา

ภาษีขาย

กิจการจะทำการบันทึกบัญชีภาษีขายที่เกิดขึ้นในวันที่ได้รับเงินจากลูกค้า แต่ภาษีนี้จะทำการคำนวณรวมไว้กับบัญชีลูกหนี้ตามสัญญาเช่า ตั้งแต่วันที่ทำสัญญาแล้ว

4. ในวันที่ครบกำหนดตามสัญญา ไม่ว่าจะได้รับเงินจากลูกค้าเป็นค่างวดเรียบร้อยแล้วหรือไม่ก็ตาม พบว่ากิจการลีสซิ่งจะทำการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยของกิจการ โดยจะทำการทยอยรับรู้ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้มาเป็นรายได้ดอกเบี้ยในแต่ละงวดที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ซึ่งจะใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดในสัญญาเช่าเป็นเกณฑ์ในการคำนวณกิจการลีสซิ่งจะบันทึกบัญชีดอกเบี้ยโดย

เดบิต ดอกเบี้ยตามสัญญาที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้

เครดิต รายได้ดอกเบี้ยตามสัญญา

5. ในการทำสัญญาเช่า กิจการลีสซิ่งได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มในกรณีที่ผู้เช่าได้ทำผิดนัดสัญญาการชำระหนี้ ซึ่งการคิดเบี้ยปรับตามที่ได้ปฏิบัติกันนั้น ร้อยละ 70 ของกิจการลีสซิ่งที่ศึกษาจะทำการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มจากค่าเช่าที่ต้องชำระในแต่ละงวด โดยทำการคำนวณหาดอกเบี้ยทบต้นไปเรื่อย ๆ กิจการจะรับรู้เป็นรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นจากรายได้ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นตามค่าเช่าที่ต้องได้รับชำระในแต่ละงวด ซึ่งถ้ากิจการลีสซิ่งมิได้มีการกำหนดไว้ในสัญญาว่าจะเก็บเบี้ยปรับส่วนเพิ่มเท่านั้นเท่านี้ กิจการก็ไม่สามารถที่จะทำการเก็บเบี้ยปรับได้ จะผิดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค กิจการลีสซิ่งก็จะถูกปรับตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ นั่น ซึ่งจะทำให้การบันทึกบัญชี ณ วันที่ลูกหนี้นำเงินมาชำระหนี้พร้อมเบี้ยปรับโดย

เดบิต เงินสด

เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญา

รายได้เบี้ยปรับ

ภาษีขาย

6. เมื่อถึงวันที่สิ้นสุดตามสัญญา กิจการลีสซิ่งจะทำการบันทึกการรับชำระเงินสำหรับค่างวดสุดท้ายตามจำนวนเงินค่างวดที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น ส่วนกรรมสิทธิในสินทรัพย์จะถูกโอนไปเป็นของลูกค้าโดยอัตโนมัติ เพราะถือได้ว่าตามสัญญานั้นกิจการได้มีการกำหนดให้ลูกค้าซื้อสินทรัพย์นั้นเมื่อสิ้นสุดสัญญา

7. กิจการลีสซิ่งซึ่งส่วนใหญ่ มีการจัดทำงบการเงินที่เป็นไปตามหลักของกรมสรรพากรมากกว่าตามหลักบัญชีที่รองรับทั่วไป นั่นคือ จะมีรายจ่ายบางประการที่ถือเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการได้

แต่ไม่ถึงเป็นรายจ่ายที่สามารถนำมาคำนวณภาษีได้ เนื่องจากงบการเงินที่ใช้ ใช้สำหรับในการเสียภาษีเงินได้ เท่านั้น มิได้ใช้ประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการบริหารงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะไม่ได้สะท้อนถึงฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการ

8. การจัดทำบัญชีของกิจการลีสซิ่งนั้นนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วยในการบันทึกบัญชี ในเรื่องของการคำนวณหาดอกเบี้ย ซึ่งกิจการลีสซิ่งร้อยละ 70 ได้นำเอาโปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยในการคำนวณ แต่เป็นการใช้ใน ช่วงแรก ๆ ของการดำเนินกิจการเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาโปรแกรมขึ้นมาเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ผู้บริหารต้องการ และเพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของกิจการเอง เนื่องจากโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ นั้น ไม่ได้สนองต่อความต้องการของผู้บริหารอย่างเต็มที่นัก

ส่วนที่ 2 การรับรู้รายได้ของกิจการลีสซิ่ง

1. ในวันที่ครบกำหนดตามสัญญา ไม่ว่าจะได้รับเงินจากลูกค้าเป็นค่างวดเรียบร้อยแล้วหรือไม่ก็ตาม พบว่ากิจการลีสซิ่งจะทำการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยของกิจการ โดยจะทำการทยอยรับรู้ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้มาเป็นรายได้ดอกเบี้ยในแต่ละงวดที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ซึ่งจะใช้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดในสัญญาเช่าเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ซึ่งจะรับรู้ทุกวันสิ้นงวดบัญชี แต่ถ้าหากมีการกำหนดให้มีการจ่ายค่าเช่าในวันที่อยู่ระหว่างงวดบัญชี เช่น ทำสัญญาเช่ากัน ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2544 และกำหนดให้มีการจ่ายค่าเช่าทุกวันวันที่ 1 ของทุกเดือน กิจการก็จะทำการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น ณ วันสิ้นงวดบัญชีซึ่งปกติจะมีการกำหนดตามปีปฏิทินคือ วันที่ 31 ธันวาคม แต่จะรับรู้รายได้ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจริงเพียง 7 เดือนที่ผ่านมา ส่วนอีก 5 เดือนที่เหลือนั้น กิจการจะทำการรับรู้เป็นรายได้ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2545 ก่อนที่จะมีการรับชำระเงินค่างวดถัดไป และเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า จะมีการตกลงกับผู้เช่าว่าจะทำการคืนสินทรัพย์ที่เช่าคืนให้กิจการ หรือจะทำการซื้อไว้เพื่อใช้งานต่อไป ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการกำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มทำสัญญาว่าจะให้คืนสินทรัพย์หรือต้องซื้อสินทรัพย์นั้น อีกทั้งการรับรู้รายได้ของกิจการลีสซิ่งนั้น จะต้องมีการรับรู้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคนั้นด้วย เพื่อไม่ให้ธุรกิจต่าง ๆ เาเปรียบผู้บริโภคได้ เพราะถ้าหากกิจการลีสซิ่งกระทำการทำผิดต่อกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคก็จะถูกปรับตามกฎหมาย ซึ่งเป็นจำนวนเงินค่อนข้างมาก และเป็นจำนวนเงินที่กิจการไม่ควรจะต้องได้จ่าย ถ้ากิจการนั้น ๆ มีการกระทำอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคกำหนดไว้นั้น

การคำนวณดอกเบี้ยที่กิจการลีสซิ่งเลือกใช้นั้น กิจการลีสซิ่งร้อยละ 30 มีการคำนวณหาดอกเบี้ยในลักษณะเดียวกันกับที่กล่าวในบทก่อนหน้าแล้ว คือ จะทำการคิดค่าเช่าต่องวดโดยใช้

อัตราคิดลดจากตารางมูลค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาทที่จะได้รับในแต่ละปี และส่วนอีกร้อยละ 70 ใช้การคำนวณอีกแบบหนึ่งคือ ทำการคำนวณโดยใช้วิธีผลรวมจำนวนงวด กล่าวคือ นำเอาราคาทุนของสินทรัพย์ที่ให้เช่าซึ่งหักด้วยเงินมัดจำที่ผู้เช่าจ่ายเป็นการล่วงหน้าแล้ว มาบวกกับดอกเบี้ยที่คำนวณจากราคาทุนคูณด้วยอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดแล้วจึงคูณด้วยระยะเวลาที่ทำสัญญากัน จากนั้นก็จะนำเอาค่าที่ได้มาคูณด้วยจำนวนงวดที่ค้างชำระแล้วหารด้วยผลรวมจำนวนงวด ซึ่งคำนวณดังนี้

1. ราคาสินทรัพย์ที่ค้างชำระ = ราคาทุนของสินทรัพย์ - เงินมัดจำ
2. ดอกเบี้ยทั้งสิ้น = ราคาสินทรัพย์ที่ค้างชำระ * อัตราดอกเบี้ย * ระยะเวลา
3. จำนวนเงินที่ต้องชำระค่าเช่าสินทรัพย์ = ราคาสินทรัพย์ที่ค้างชำระ
+ ดอกเบี้ยทั้งสิ้น
4. จำนวนเงินค่าเช่าต่องวด = $\frac{\text{จำนวนเงินที่ต้องชำระค่าเช่าสินทรัพย์}}{\text{จำนวนงวดที่ต้องชำระค่าเช่า}}$
5. ดอกเบี้ยต่องวด = ดอกเบี้ยทั้งสิ้น (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) * $\frac{\text{จำนวนงวดที่ค้างชำระ}}{\text{จำนวนผลรวมจำนวนงวด}}$

2. ในการทำสัญญาเช่านั้น กิจการลีสซิ่งได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มว่าในกรณีที่ผู้เช่าได้ทำผิดนัดสัญญาการชำระหนี้ กิจการลีสซิ่งจะสามารถเก็บเบี้ยปรับส่วนเพิ่มได้ จะมีการกำหนดเป็นอัตราร้อยละ ซึ่งการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มตามที่ได้ศึกษาจากกิจการลีสซิ่งนั้น ร้อยละ 70 จะทำการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มจากค่าเช่าที่ต้องชำระในแต่ละงวด โดยทำการคำนวณหาดอกเบี้ยทบต้นไปเรื่อย ๆ นั่นคือ จะมีการกำหนดไว้ว่าหากมีการชำระหนี้หลังจากวันที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาจะคิดเบี้ยปรับโดยเริ่มจากวันที่ครบกำหนดชำระกันทันที เช่น ถ้ามีการกำหนดค่าให้ชำระค่างวดทุกวันที่ 1 และสามารถชำระล่าช้าได้ไม่เกิน 5 วัน สมมติว่าในเดือนมีนาคม ถ้าผู้เช่ามาชำระค่าเช่าภายในวันที่ 5 มีนาคมผู้เช่าจะไม่เสียเบี้ยปรับแต่อย่างใด แต่ถ้าหากผู้เช่ามาชำระภายหลังจากวันที่ 5 มีนาคมกิจการลีสซิ่งจะทำการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มนับจากวันที่ 1 มีนาคมเป็นต้นมา และจะมีการคิดเบี้ยปรับเพิ่มขึ้นไปอีกถ้าในเดือนเมษายนผู้เช่ายังมิได้ทำการจ่ายค่าเช่าตามจำนวนเงินที่ต้องชำระสำหรับค่าเช่าของเดือนมีนาคม นั่นคือ จะทำการคิดเบี้ยปรับสำหรับค่าเช่าของเดือนมีนาคมเป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยนับจากวันที่ 1 มีนาคมเป็นต้นมา ถ้าผู้เช่ามิได้ชำระค่าเช่าของเดือนมีนาคมในเดือนเมษายนนี้ และถ้าในเดือนเมษายนนี้ก็ได้มีการชำระค่าเช่าของเดือนเมษายนอีก กิจการจะคิดเบี้ยปรับสำหรับค่าเช่าของเดือนเมษายนเพิ่มไปอีกด้วย ซึ่งจะทำอย่างนี้เรื่อยไปจนกว่าผู้เช่าจะชำระค่าเช่าที่ค้างชำระทั้งหมด กิจการจะรับรู้เป็นรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นจากรายได้ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นตามค่าเช่าที่ต้องได้รับชำระในแต่ละงวด ซึ่งถ้า

กิจการลีสซิ่งมิได้มีการกำหนดไว้ในสัญญาว่าจะเก็บเบี้ยปรับส่วนเพิ่มเท่านั้นเท่านี้ กิจการก็ไม่
สามารถที่จะทำการเก็บเบี้ยปรับได้ จะผิดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค กิจการลีสซิ่งก็จะ
ถูกปรับตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

ส่วนที่ 3 ภาษีที่เกี่ยวข้องกับกิจการลีสซิ่ง

1. ภาษีเงินได้นิติบุคคล

กิจการลีสซิ่งส่วนใหญ่มีการจดทะเบียนในรูปแบบของบริษัทจำกัดแล้ว จึงถือเป็นบริษัท
นิติบุคคลที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามที่กรมสรรพากรได้กำหนดไว้ในประมวล
รัษฎากร คือ ต้องเสียภาษีร้อยละ 30 จากกำไรสุทธิของกิจการ ซึ่งจะทำการคำนวณกำไรสุทธิด้วย
เกณฑ์สิทธิ

2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม

กิจการลีสซิ่งส่วนใหญ่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามที่ได้กำหนดไว้ในประมวล
รัษฎากร นั่นคือ จะรับรู้ภาษีขายที่เกิดขึ้นตามสัดส่วนของเงินที่ได้รับจากการบริการให้เช่าสินทรัพย์
รวมถึงเงินมัดจำที่ได้มีการกำหนดว่าจะเก็บ ณ วันทำสัญญาด้วย และแต่ถ้ามีการคิดเบี้ยปรับส่วน
เพิ่มจากการผิดนัดชำระหนี้จากผู้เช่า กิจการไม่ต้องรับรู้ภาษีขายที่เกิดขึ้นจากรายได้เบี้ยปรับที่
คำนวณเพิ่มขึ้นมานั้น เพราะถือว่าเป็นรายได้ส่วนที่เพิ่มเติมจากการให้บริการของกิจการลีสซิ่ง
มิใช่รายได้ปกติของกิจการจึงไม่ต้องคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องนำส่งกรมสรรพากร ส่วนในเรื่อง
ของภาษีซื้อนั้นจะเกิดขึ้นในวันที่ทำสัญญาซื้อขายสินทรัพย์เพื่อจะนำมาสำหรับให้เช่านั้น กิจการ
ลีสซิ่งสามารถขอคืนภาษีซื้อนั้นในงวดที่ซื้อสินทรัพย์มาเพื่อการให้เช่า

ในแต่ละเดือนกิจการก็จะทำรายงานภาษีซื้อ - ภาษีขาย เพื่อสรุปยอดภาษีมูลค่าเพิ่มว่าควร
จะต้องจ่ายภาษีเพิ่มเติมหรือสามารถขอคืนภาษีจากกรมสรรพากรได้ โดยภาษีมูลค่าเพิ่มดังกล่าวนี้
จะไม่สามารถทำการขอคืนได้ในทันทีสำหรับงวดที่เกิดภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย เพื่อกันการทำ
เอกสารปลอมเพื่อขอคืนภาษีส่วนเพิ่มนั้น กรมสรรพากรก็ให้ทำการเครดิตไว้ก่อนแล้วจึงนำไปหัก
กลบลดกันในเดือนถัดไปถ้าหากมีภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องนำส่งกรมสรรพากรนั้น

ในกรณีของการจดทะเบียนเป็นกิจการลีสซิ่งนั้น ทำให้กิจการลีสซิ่งอยู่ในภาวะปลอดภาษี
มูลค่าเพิ่ม กล่าวคือ เมื่อซื้อสินทรัพย์มาเพื่อให้เช่า กิจการลีสซิ่งก็สามารถนำภาษีซื้อที่เกิดขึ้นนั้น
ไปขอคืนภาษีได้ ส่วนภาษีขายที่เกิดขึ้นจากการได้รับชำระหนี้จากลูกค้า กิจการก็จะนำส่งกรม
สรรพากรตามจำนวนเงินที่บันทึกไว้ ซึ่งถือได้ว่าการลีสซิ่งไม่ต้องรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้น
มานั้นเลย

3. ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

เนื่องจากว่ากิจการลีสซึ่งเป็นกิจการที่ให้บริการเช่าสินทรัพย์ จึงได้รับยกเว้นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย นั่นคือ ตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ว่า ผู้เช่ารายใดที่ต้องจ่ายเงินค่าเช่าให้กิจการลีสซึ่งไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ร้อยละ 5

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University